

ДО 100-РІЧЧЯ
ОЛЕКСІЯ ДЕМ'ЯНОВИЧА ЮХИМЦЯ
(1918-1998)

Добро, благородство, пам'ять про Вчителя - незаперечні, непроминальні істини.

У вересні виповнюється 100 років від дня народження доцента Олексія Дем'яновича Юхимця, одного з ректорів Чернівецького державного медичного інституту.

Олексій Дем'янович Юхимець народився в с. Лопатівка Шепетівського району на Хмельниччині. Молодого хлопчиська вабила медицина. Він вступає на навчання до Шепетівського фельдшерсько-акушерського технікуму. Як один день промайнули юнацькі роки навчання і в 1937 р. успішно завершує середню медичну освіту. Молодий фельдшер із головою поринає в незвідане, - сільську медицину. Тут було все, і пологи, і екстракція зубів, і дитинство. Та не судилося фельдшеру Олексію запровадити в життя неосяжні мрії, - беззавітно служити трударям від землі. Розпочалася ненависна війна і молодого медика призивають до лав Збройних сил. Що випало на долю нашвидкоруч підготовленого молодого воїна важко і збагнути. Перші кроки лихоліття війни, гіркі втрати, бездоріжжя, люті морози... Невтомна праця медика, "без відпочинку і без суєти", як зазначав пізніше Олексій Дем'янович. У 1941 р. в одному з боїв під Москвою він був тяжко поранений і евакуйований до Киргизстану. Після 10-ти міс. лікування молодий організм подолав хворобу. Та мрія стати лікарем не покидала молодого воїна, він вступає до Киргизького медичного інституту і закінчує два курси. Але війна триває і упродовж 1943-1945 рр. О.Д. Юхимець продовжує військову службу у Збройних силах.

На щастя завершилася війна і в 1945 р. демобілізованого Олексія Дем'яновича зараховують на лікувальний факультет щойно відкритого Чернівецького медичного інституту. Навчався жадібно і хоча давалося взнаки поранення, він успішно опановує хірургію. Суворі повоєнні роки вимагали неймовірних нелюдських зусиль; проживав у гуртожитку, часто з друзями-студентами підробляв ночами: розвантажував вагони, пиляв дрова... Безгрошів'я, голод, холод. Та хіба все збагнеш. Проте незважаючи на втому, успішно засвоює навчальну програму. Його схильність до наукової роботи не залишилася непоміченою і після завершення навчання у 1948 р. відмінника-випускника залишають для подальшої наукової роботи на кафедрі факультетської хірургії нашого навчального закладу.

На початку інтереси молодого лікаря зосереджуються лише на одному - побільше оперувати, досягти хірургічної майстерності. Він мав щасливу долю, спостерігав віртуозність вчителів-хірургів професора Євгена Річардovichа Цитрицького, Валентина Львовича Хенкіна, Михайла Марковича Ковальова.

Ранова інфекція не полишає науковця і в 1957 р. О.Д. Юхимець успішно захищає кандидатську дисертацію "Лікування інфекційних ран терпентином (живицею) з буковинської ялиці". Тут варто зупинитися. Йому була не байдужа Буковинська земля, яка стала йому другою домівкою. Завдяки його настирливості, О.Д. Юхимець впродовж всього життя сприяв вивченню екології лікарських ресурсів Буковини, сприяв всебічному дослідженню мінеральних джерел нашого краю (доц. Ф.В. Лапшин), синтезу нових лікувальних засобів (проф. В.П. Денисенко, проф. Г.К. Палій).

З 1960 р. він обіймає посаду доцента кафедри факультетської хірургії. Усі, хто працював з ним, пам'ятають енергійного молодого клініциста: завжди знаходив слова щоб підтримати хворого, вселити в нього оптимізм і надію. Він вимагав від молодих асистентів відповідального ставлення до лекцій, клінічного їх спрямування. За його участі були розроблені ефективні методи економної резекції щитоподібної залози при вузлових формах зобу, що знайшло впровадження в лікувальних закладах України; закладено підвалини хірургічної ендокринології. Цінний досвід з цього напрямку було оприлюднено в колективній монографії "Клініка та хірургічне лікування вузлових форм зобу" (1966).

Винятковий талант організатора виявився в О.Д.Юхимця, коли в 1962 р. його призначають ректором Alma mater, - Чернівецького медичного інституту. Тут він віддався сповна, робота без відпочинку, як кажуть "денно і нічно". На першому місці була організація навчального процесу: створюються нові кафедри, до роботи залучаються висококваліфіковані фахівці, запроваджуються нові методи опанування програмним матеріалом, сувора дисципліна щодо організації та проведення практичних занять, широкий обмін досвідом, узгодження навчальних програм по

горизонталі та вертикалі.

Клінічна спрямованість лекційних курсів, виняткова вимогливість до навчання в клініці... Всього і не перелічити, це окрема розмова.

За його керівництва було відкрито підготовче відділення, для залучення до навчання обдарованої сільської молоді; започатковується спортивно-оздоровчий табір на мальовничому березі р.Дністер в с. Репужинцях; розширюється навчальна база медико-біологічних кафедр, розпочинає функціонування студентський оздоровчий профілакторій. З введенням у дію 4 гуртожитів була розв'язана проблема з поселенням іногородніх студентів. Зазнають реконструкції та розширення навчальні корпуси.

І це далеко не повний перелік тих новаторських кроків здійснених Олексієм Дем'яновичем Юхимцем.

Його вирізняла любов до всього - до дружини, дітей, внуків; любов до друзів, учнів, взагалі до людей; любов до науки. З його ініціативи відкриваються оснашені новітнім обладнанням нові лабораторії: біохімічна, гістохімічна, морфологічна, радіоізотопна; запроваджуються в практику нові методи мікроелементного аналізу; синтезуються нові лікарські препарати (етоній, декаметоксин та ін.). Він любив людяність, радів гучним успіхам, не був скупим на похвалу, хвалив учнів, колег, студентів. З його ініціативи його як ректора набуло нового змісту студентське наукове товариство. Він любив допомагати людям. Скільки він допоміг за своє життя! Проте не всі пам'ятали добро і це його боліло.

О.Д. Юхимець натхненно творив, був вимогливим до себе і не терпів нехлюйства в наукових дослідженнях. Ретельно вів щоденника, що одного разу і захистило його від обструкціонізму. Але не про це.

Своїх учнів, Олексій Дем'янович, виховував власним прикладом, - взірць цілеспрямованої натхненності, відданості науці, душевної чистоти. Його вирізняла колегіальність, відкритість, повага до членів колективу.

Особливою рисою О.Д. Юхимця була пунктуальність, чіткість в роботі, незаперечна відданість нашому святому обов'язку - медичній науці, хворому. У цьому він не терпів ніяких компромісів. Студенти відчували в ньому порадника, тому постійно зверталися, як до близької людини. Він любив людей і вони відповідали взаємністю, був вимогливим, строгим, але завжди справедливим і доброзичливим. До нього зверталися за порадою, і за розрадою, висловлювали свої життєві негаразди і він допомагав, щедро роздавав свою життєву силу, чуйність, досвід.

Таким залишився в пам'яті вдячних нащадків. Олексій Дем'янович Юхимець - Людина, Вчений, Лікар, Вчитель, - взірць для наслідування прийдешнім поколінням.

*Пішак В.П. доктор медичних наук, професор
відділення психології, вікової фізіології та дефектології,
Національної академії педагогічних наук України, Київ*